

تحليل جرم جعل

و

پایه‌ها و مبانی کشف آن

مؤلف

سهراب مقصودی

انتشارات غزل

سرشناسه : مقصودی، سهراب، ۱۳۳۸-
 عنوان قراردادی : ایران، قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور : تحلیل جرم جعل و پایه‌ها و مبانی کشف آن / مؤلف: سهراب مقصودی.
 مشخصات نشر : تهران: جنگل: جاودانه، ۱۳۹۳
 مشخصات ظاهری : ۳۲۸ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۲۲۶-۶
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 موضوع : جعل
 موضوع : جعل - - پی‌جویی
 موضوع : اسناد حقوقی - - جعل
 موضوع : کلاهبرداری و کلاهبرداران
 موضوع : حقوق جزا - - ایران
 رده‌بندی کنگره : HV۶۶۷۵/م۷ت۳ ۱۳۹۳
 رده‌بندی دیویی : ۳۶۴/۱۶۳
 شماره کتابشناسی ملی : ۲۶۸۴۲۱۳

انتشارات
جنگل

عنوان کتاب: تحلیل جرم جعل و پایه‌ها و مبانی کشف آن
 تألیف: سهراب مقصودی
 ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه
 ناظر فنی: امین لشکری
 نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۴
 قطع و تیراژ: وزیری، ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۶-۲۲۶-۶

[http:// www.junglepub.org](http://www.junglepub.org)
[email:// Info@junglepub.org](mailto:Info@junglepub.org)

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹-۶۶۴۸۲۸۳۰
 ۰۳۱-۳۳۲۰۵۰۶۷-۳۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای مؤلف محفوظ است»

بسمه تعالی

تحلیل جرم جعل و پایه‌ها و مبانی کشف آن

حکیم سخن در زبان آفرین

به نام خداوند جان آفرین

این اثر ناچیز در کمال خضوع تقدیم می‌گردد به رادمردان و پارسا‌زنانی که همچون شمعی فروزان در شب ظلمانی بی‌تفاوتی، منفعت‌طلبی و زندگی ماشینی، در راستای احقاق حقوق مظلومین از کوردلانی که به منظور کسب منافع غیر مشروع، دین خود را به دنیا فروشند، با تأسی از اسطوره دلسوزی و عدالت مولای متقیان حضرت علی (ع) با ایمانی راسخ، شجاعتی وافر و استقامتی کامل، تمامی تلاش و اهتمام خود را در جهت میزان کردن عقربه‌های ترازوی عدالت به عرصه ظهور قرار می‌دهند و نیز همسر، گوهری از سلاله پاک امام موسی کاظم (ع) یاری غمخوار و کم‌توقع و مونس پر مهر و بی‌ادعا که با صبر، تحمل و متانت در رویارویی و کارزار با تمامی مشکلات زندگی و مسائل پیرامون آن، هیچگاه محبت‌های وصف‌ناپذیر و عواطف سرشارش را از این حقیر دریغ نکرد.

اقل العباد:

سهراب مقصودی زمستان ۱۳۹۳

فهرست مطالب

پیش‌گفتار

بخش اول: پژوهشی بر عناصر تشکیل‌دهنده جرم جعل

۳	دیباچه
۷	مقدمه
۹	کلیات
۹	معنی جعل و تزویر
۹	معنی لغوی جعل و ارتباط آن با معنی اصطلاحی
۱۰	سابقه تاریخی جعل در حقوق قدیم ایران
۱۰	سابقه تاریخی جعل در حقوق رم
۱۱	سابقه تاریخی جعل در حقوق اسلام
۱۲	بحث حقوقی درباره تعریف جعل
۱۳	جعل سند از نظر حقوقدانان قدیم
۱۴	بحث انتقادی راجع به تعریف جعل
۱۵	تعریف جعل در بعضی از قوانین کیفری
۱۶	تعریف جعل از نظر علماء حقوق
۱۸	عناصر تشکیل‌دهنده جعل یا خصوصیات متشکله جرم جعل
۱۹	تغییر حقیقت و تزویر در یک نوشته (رکن مادی)
۱۹	تغییر حقیقت در نوشته به صورت مادی
۱۹	جعل مفادی یا تزویر
۱۹	تحقق رکن مادی
۱۹	تقلب صورت گرفته باشد

۲۱	ظاهرسازی در نوشته یا تنظیم اسناد صوری
۲۵	تعریف سند
۲۷	اسناد اصیل و اسناد اتفاقی
۲۹	سند بر طبق قانون و رویه ایران
۳۱	تعریف واقعی سند
۳۱	رابطه معنوی بین جعل و سندیت نوشته
۳۸	تغییر حقیقت در نوشته بصورت مادی
۳۸	امکان به اشتباه انداختن دیگری
۳۹	صور مختلف جعل مادی
۳۹	الحاق، حذف و تغییر، منضمن کل مصادیق جعل
۴۰	الف- ساختن نوشته یا سند
۴۰	ب- ساختن مهر یا امضاء اشخاص رسمی یا غیر رسمی
۴۰	جعل در امضاء
۴۱	امضاء و تعریف آن
۴۱	تاریخچه امضاء
۴۲	امضاء و مصادیق آن در صدر اسلام
۴۴	ویژگی‌های امضاهای مجعول
۴۴	تقلید فوری یا تقلید آزاد امضاء
۴۴	تقلید شکل امضاء
۴۵	کیفیت خطوط امضاء
۴۵	شیوه‌ها و روش‌های درج امضاء
۴۵	امضاها و خصوصیات رفتاری افراد
۴۶	امضاء معرف شخصیت
۴۷	امضاها هویت اشخاص
۴۸	مهر و تاریخچه استفاده از مهر
۴۸	نقش مهرها در اسناد
۴۹	انواع مهرها
۵۰	سابقه تاریخی پیدایش مهر و امضاء در ایران
۵۲	سابقه تاریخی مهر و امضاء در اروپا
۵۳	سابقه مهر در صدر اسلام
۵۴	امضاء دروغین

۵۴	امضاء دروغین و استبدال شخص
۵۶	تهیه و طراحی مهرها و آرم‌های تجارتي
۵۶	پ- خراشیدن و تراشیدن یا محو یا سیاه کردن قسمتی از نوشته
۵۷	ت- قلم بردن و الحاق و اضافه کردن عبارتی در نوشته
۵۸	ث- محو یا اثبات، یا سیاه کردن
۵۸	ج- مقدم یا مؤخر نمودن تاریخ سند
۵۹	چ- الصاق متقلبانه سندی به سند دیگر
۶۰	شبیه‌سازی و تقلید در جعل (contrefaçon d'écriture)
۶۲	تحقق جعل معنوی در اسناد عادی
۶۴	صور جعل معنوی سند یا انواع تزویر (Faux intellectuel)
۶۶	اخذ امضاء از متعاملین در دفاتر اسناد رسمی
۶۷	استبدال شخص
۶۷	الف- جازدن شخص
۶۸	ب- خدعه نسبت به موضوع سند
۶۸	جعل منفی
۷۰	تنظیم قرارداد بر خلاف توافقات طرفین
۷۰	وارد آمدن ضرر اولین عنصر جعل
۷۱	ماده ۱۴۶ قانون مجازات فرانسه
۷۱	ماده ۵۳۲ قانون مجازات اسلامی
۷۲	تفکیک جعل سند از تخریب سند
۷۳	تشخیص جعل به صورت امحاء قسمتی از سند
۷۳	ماده ۲۳۸ قانون مجازات ایتالیا
۷۳	تفکیک استفاده از سفید مهر از جعل سند
۷۵	خسارت دومین عنصر جعل
۷۶	قاعده ضرر
۸۱	تحلیل حقوقی عنصر خسارت در جعل اسناد
۸۲	عناصر مهم در تحقق عامل خسارت ناشی از جعل
۸۲	موضوع خسارت
۸۳	لطمه به اعتماد عمومی
۸۳	لطمه به حاکمیت دولت
۸۴	لطمه به منافع فردی

۸۶	تحقق خسارت
۸۷	احتمال خسارت
۹۰	خسارات مادی و معنوی جعل
۹۱	ضرر فردی و ضرر اجتماعی جعل
۹۱	خسارت در اسناد باطل و قابل بطلان
۹۲	شروط صحت اسناد عادی
۹۵	اسناد عادی بدون امضاء
۹۵	سومین عنصر جعل، قصد متقلبانه
۹۷	بحث حقوقی راجع به قصد
۹۹	انگیزه شرافتمندانه
۱۰۳	تطبیق عناصر جعل سند یا عناصر عمومی و جرائم
۱۰۳	شرایط کلی تحقق جرم جعل
۱۰۴	عناصر و ارکان بزه جعل
۱۰۵	ارکان اصلی جعل
۱۰۵	تعریف جامع و مانع جعل
۱۰۵	قلب حقیقت
۱۰۶	عناصر اختصاصی جرم جعل در سند
۱۰۶	جعل در انواع اسناد
۱۰۷	ماده ۵۳۲ قانون مجازات اسلامی
۱۰۷	جعل در اسناد دولتی و رسمی
۱۰۹	جعل در اسناد تجاری و بانکی
۱۰۹	تعریف نوشته‌های تجاری
۱۰۹	انواع اسناد تجاری
۱۱۰	جعل در اسناد عادی
۱۱۰	جعل‌های خاص
۱۱۰	استفاده از سند مجعول
۱۱۱	عناصر متشکله جرم استفاده از سند مجعول
۱۱۲	تکلیف و سرنوشت اسناد مجعول مکشوفه
۱۱۵	استفاده از سند مجعول به وسیله شخص جاعل
۱۱۶	عناصر لازم جهت متفک دانستن بزه جعل با جرم استفاده از سند مجعول
۱۱۷	استفاده از سند مجعول یک جرم آنی یا مستمر

شرط محقق شدن جرم استفاده از سند مجعول.....	۱۱۸
شروع به جرم در جعل.....	۱۱۸
مجازات جعل در مورد کارمندان و مسئولین دولتی.....	۱۱۹
جعل در اسناد رسمی.....	۱۱۹
انقسام مختلف اوراق و نوشته‌های رسمی و عمومی.....	۱۱۹
اسناد سیاسی.....	۱۲۰
اسناد اداری.....	۱۲۰
اسناد قضائی.....	۱۲۰
اسناد مدنی.....	۱۲۰
دفاتر اسناد رسمی و ثبت ازدواج و طلاق.....	۱۲۰
کارکنان ادارات دولتی و یا وابسته به دولت.....	۱۲۱
اجرای وظیفه.....	۱۲۱
جعل مادی.....	۱۲۲
شرکت و معاونت در جعل.....	۱۲۲
روش‌های تحقیق در مورد جعل.....	۱۲۳
تأثیر محاکمات حقوقی و جزائی در بزه جعل.....	۱۲۴
جعل و تزویر در نوشته‌ها.....	۱۲۵
جعل به وسیله ترک فعل.....	۱۲۵
تشخیص جعل از کلاهبرداری.....	۱۲۶

بخش دوم: پژوهشی بر مبانی و پایه‌ها در روش‌های کشف جعل

دیباجه.....	۱۳۱
۱- ضرورت توجه به عادات ثابت در حیات بشری.....	۱۳۱
۲- برای کشف مصادیق جعل چه جنبه‌های زیربنایی بایستی مورد توجه قرار داده شود.....	۱۳۳
پیدایش خط و انواع آن.....	۱۳۳
مرحله نقش و نگار.....	۱۳۳
مرحله علائم و نمودار.....	۱۳۴
مرحله صوتی یا آهنگی.....	۱۳۴
سرآغاز خط.....	۱۳۶
تاریخچه پیدایش خطوط.....	۱۳۶
خط آلت انتقال افکار و ضبط خیالات است.....	۱۳۶

۱۴۰.....	خط در گذر زمان.....
۱۴۲.....	خط عربی مادر اغلب خطوط مشرق زمین.....
۱۴۳.....	نقطه‌گذاری در حروف.....
۱۴۳.....	حرکات و اعراب در حروف.....
۱۴۶.....	خوشنویسان صدر اسلام.....
۱۴۶.....	خوشنویسان دوره بنی امیه.....
۱۴۶.....	خوشنویسان دوره بنی عباس.....
۱۴۶.....	خوشنویس دوره ساسانیان.....
۱۴۶.....	خوشنویسان دوره دیلمی.....
۱۴۷.....	خوشنویسان دوره غزنویان.....
۱۴۷.....	خوشنویس دوره آل مظفر.....
۱۴۷.....	خوشنویسان دوره مغول.....
۱۴۷.....	خوشنویسان دوره تیموری.....
۱۴۷.....	خوشنویسان دروه صفویه.....
۱۴۸.....	خوشنویسان دوره قاجاریه.....
۱۴۹.....	اصول حسن و زیبایی خط.....
۱۵۱.....	تشخیص هویت.....
۱۵۱.....	تعریف خط.....
۱۵۲.....	اشکال حروف.....
۱۵۳.....	اوصاف مقایسه‌ای در تطبیق نوشته‌ها.....
۱۵۴.....	عوامل تشکیل دهنده اسلوب خط.....
۱۵۴.....	عادت.....
۱۵۷.....	سند و روش‌های تعیین اصالت آن.....
۱۵۸.....	شرایط احراز اصالت سند.....
۱۵۹.....	عوامل مهم در بررسی اسناد مشکوک به جعل.....
۱۵۹.....	کاغذ.....
۱۵۹.....	تاریخچه کاغذ و استعمال آن.....
۱۶۷.....	صنعت کاغذ در چین.....
۱۶۹.....	مراحل تکاملی اسکناس.....
۱۷۲.....	اسکناس و پول‌های رایج.....
۱۷۳.....	پول در گذر زمان.....

۱۷۳	رونق پول کاغذی
۱۷۳	واحد‌های پولی ایران
۱۷۵	نشر اسکناس در ایران
۱۷۶	اولین جعل اسکناس
۱۷۷	اسکناس مخلوق چایی عجیب
۱۷۷	چاپ اسکناس
۱۷۸	چاپ اسکناس در سال‌های اخیر
۱۸۰	کاغذ شگفت‌انگیز اسکناس
۱۸۰	روش‌های فیزیکی تشخیص اسکناس اصیل و جعلی
۱۸۱	چک، حواله‌های بانکی و راهکارهای حفاظتی و ایمنی
۱۸۳	ویژگی‌های امنیتی ایران چک‌های ۱۰۰ هزار تومانی
۱۸۴	تأثیر مشخصات کاغذ در کشف جعل
۱۸۵	تشخیص سن واقعی اسناد و مدارک
۱۸۵	تعیین قدمت اسناد
۱۸۶	دستخط و امضاء
۱۸۶	تقاطع خطوط و تلاقی حرکت قلم
۱۸۶	قلم و جوهر
۱۸۷	کاغذ و اوراق اسناد
۱۸۸	سربرگ‌ها و فرم‌های چاپی
۱۸۸	ماشین‌های تحریر
۱۸۸	دستگاه‌های فتوکپی، زیراکس چاپگرهای دات ماتریکس، لیزری، جوهر افشان
۱۸۹	دستگاه دورنگار (فاکس)
۱۸۹	تعیین عمر اجزاء تشکیل دهنده سند
۱۸۹	بررسی آثار فرورفتگی ناشی از فشار
۱۹۰	افست شدن یا انتقال جوهر
۱۹۰	روش‌های دیگر جهت تعیین اصالت و یا عدم اصالت اسناد
۱۹۴	پیدایش قلم
۱۹۹	نقش قلم در کشف جعل
۲۰۲	نامه‌های بی‌امضاء اطلاعیه‌ها و امضاهای مستعار
۲۰۳	طرز نگارش
۲۰۳	اشتباهات از نظر نویسنده

۲۰۴.....	تعریف مرکب.....
۲۰۵.....	کلمه مرکب در فقه لغه.....
۲۰۵.....	نقش مرکب در کشف جعل.....
۲۰۷.....	مرکب در عهد عتیق.....
۲۰۸.....	مرکب در مصر.....
۲۰۸.....	مرکب در ایران باستان.....
۲۰۹.....	مرکب در زمان موسی.....
۲۱۰.....	مرکب در رم و یونان.....
۲۱۰.....	مرکب در صدر اسلام.....
۲۱۱.....	مرکب در عصر جدید.....
۲۱۲.....	صفات مرکب مناسب.....
۲۱۲.....	اقسام مرکب.....
۲۱۳.....	ساختن مرکب در عهد قدیم.....
۲۱۳.....	ساخت مرکب در قرن نوزدهم.....
۲۱۴.....	مرکب نامرئی.....
۲۱۴.....	جوهرهای نامرئی در اسناد مشکوک.....
۲۱۶.....	کاربردهای جوهرهای نامرئی.....
۲۱۶.....	روش‌های ظهور جوهرهای نامرئی.....
۲۱۷.....	ویژگی‌های یک جوهر نامرئی ایده‌آل.....
۲۱۹.....	انواع جوهرهای نامرئی.....
۲۱۹.....	جوهرهایی که با گرما ظاهر می‌شوند.....
۲۱۹.....	جوهرهایی که با واکنش شیمیایی ظاهر می‌شوند.....
۲۲۰.....	جوهرهایی که تحت تابش اشعه ماوراء بنفش (UV) ظاهر می‌شوند.....
۲۲۰.....	جوهرهای محو شونده.....
۲۲۰.....	جوهر ویژه انتخابات.....
۲۲۱.....	روش استفاده از جوهر انتخابات.....
۲۲۲.....	جعل کتب خطی، مرقعات و نوشته‌های مؤلفان و منصفان.....
۲۲۵.....	اوراق نوشته شده با مداد.....
۲۲۵.....	مدارک اساس تطبیق.....
۲۲۵.....	مدارک مسلم‌الصدور.....
۲۲۶.....	مدارک متعارفی.....

۲۲۶	اوراق استکتایی
۲۲۷	استفاده از کلمات هم جنس در استکتاب
۲۲۸	تطبیق اعداد و ارقام نوشتاری
۲۲۸	تغییرات عمدی در استکتاب
۲۲۸	شیوه تطبیق مطالبی که روی درب و یا دیوار نوشته می شود
۲۲۹	عوامل مؤثر در تغییرات ادواری خط و امضاء
۲۳۰	خواب آلودگی
۲۳۱	حرارت و گرمای بیش از حد محیط
۲۳۲	سرمای طاقت فرسا
۲۳۲	مصرف مشروبات الکلی و استعمال مواد مخدر
۲۳۳	تأثیر امراض در تغییر خط
۲۳۴	جهات مختلفی که موجب تغییر خط می شود
۲۳۴	تشخیص وضعیت روحی و جسمی اشخاص از روی خط
۲۳۶	آثار انگشت، نشانه ای از شگفتی های خلقت
۲۳۶	بررسی خطوط و نقوش انگشتان
۲۳۷	آثار انگشت و خطوط برجسته یا اصطکاکی روی دست ها و پاها
۲۳۷	علل به وجود آمدن خطوط برجسته انگشتان
۲۳۸	امتیازات امضاء بر اثر انگشت
۲۳۸	تاریخچه شناخت نقوش انگشتان
۲۴۲	صفات و خصوصیات خطوط برجسته (نقوش) سرانگشتان (اصول علم انگشت نگاری)
۲۴۲	مقایسه و تطبیق آثار انگشت
۲۴۳	تعیین سن افراد از روی آثار انگشت آنان
۲۴۳	شناخت نقوش انگشت
۲۴۳	انواع نقوش
۲۴۴	محوطه نقش
۲۴۴	نقاط کانونی
۲۴۴	دلتا
۲۴۵	نقش لوپ
۲۴۵	تعریف لوپ
۲۴۵	شرایط اساسی نقش لوپ
۲۴۵	رادیال و اولنار لوپ

۲۴۵	آرچ ساده
۲۴۶	آرچ خیمه‌ای
۲۴۶	نقش ورل
۲۴۶	ورل ساده
۲۴۶	سنترال پاکت لوپ
۲۴۷	دوبل لوپ (لوپ دو تایی)
۲۴۷	اکسیدنتال
۲۴۷	روش‌های تنظیم اسناد به منظور پیشگیری از اظهار جعل و تردید
۲۴۸	تغییر مندرجات سند
۲۴۸	استفاده از مرکب در تغییر متن اسناد
۲۴۹	مداد مرکبی
۲۴۹	مرکب استامپ
۲۴۹	مرکب چاپ
۲۴۹	مرکب تحریر
۲۵۱	خطوط دست‌های راهنمایی شده
۲۵۱	دست بی حرکت
۲۵۱	دست مجبور
۲۵۲	دست کمک شده
۲۵۳	تقلید نوشتاری و امضاها
۲۵۳	روش‌های جعل از طریق انتقال
۲۵۳	الگو برداری
۲۵۳	شبیه‌سازی
۲۵۴	گرده‌سازی
۲۵۴	برگرداندن طرح
۲۵۴	ویژگی‌های امضاها و امضای مجعول
۲۵۶	احراز هویت در معاملات
۲۵۶	جعل از طریق برش
۲۵۷	علائم حروف و کلمات بریده
۲۵۷	اندازه از نظر نسخه اصلی
۲۵۷	اندازه از نظر وضعیت و کرسی
۲۵۷	کجی و انحنا

۲۵۸	شکل و صورت
۲۵۸	امتداد
۲۵۸	زیاده‌روی در شباهت
۲۵۹	خطوط و آثار زیر و مجاور آن
۲۵۹	جعل از طریق تغییر خط
۲۵۹	اندازه زوایا
۲۶۰	طرح حروف درشت
۲۶۰	آرایش خط
۲۶۰	بسط دایره‌ها
۲۶۰	صور و اشکال مختلف
۲۶۰	توسعه حلقه‌ها و دوایر
۲۶۰	برداشت قلم
۲۶۱	تغییر انحناء خطوط
۲۶۱	تغییر سرکش‌گذاری
۲۶۱	شیوه نقطه‌گذاری
۲۶۲	شیوه دندان‌گذاری
۲۶۲	سبک و سیاق تحریر
۲۶۲	سبک خارجی
۲۶۲	نوشتن با دست چپ
۲۶۲	کرسی و قالب حروف
۲۶۳	قواعد و قوانین خط
۲۶۳	قانون اول
۲۶۴	قانون دوم
۲۶۴	قانون سوم
۲۶۴	قانون چهارم
۲۶۴	نمایشات نگارشی فردی
۲۶۵	قوانین ناشی از رشد فکری نویسنده
۲۶۶	خط افراد خود خواه
۲۶۶	خط افراد ضعیف و رنجور
۲۶۶	خط دروغگویان
۲۶۶	خط فارسی از نظر فرد و اجتماع

۲۶۶	خط فارسی از نظر هنر.....
۲۶۷	خط فارسی از نظر راستی و درستی.....
۲۶۷	خط فارسی از نظر قناعت.....
۲۶۷	خط فارسی از نظر راست و چپ نویسی.....
۲۶۷	خط فارسی از نظر ثابتات اخلاقی.....
۲۶۷	خط فارسی از نظر سایر ملل.....
۲۶۸	ظرافت و زیبایی خط فارسی.....
۲۶۸	نحوه ترسیم.....
۲۶۸	فواصل حروف.....
۲۶۸	تغییر شکل.....
۲۶۸	اشکال گوناگون.....
۲۶۸	قاعده ترسیم آغاز حروف.....
۲۶۹	اقتباس نقطه از ستارگان آسمان.....
۲۶۹	اقتباس شکل قسمتی از حروف فارسی از ماه آسمان.....
۲۷۰	اقتباس قسمتی از حروف الفباء از اشعه خورشید.....
۲۷۱	علت وضع نقطه‌ها در پائین و بالای حروف الفباء.....
۲۷۱	موازنه و هم آهنگی.....
۲۷۱	استعداد خط فارسی برای جعل.....
۲۷۱	پیچ و تابیدگی حروف.....
۲۷۱	تغییر صدا در اثر اضافه کردن نقطه.....
۲۷۳	تأثیر نقطه‌ها بر تغییر صدای حروف.....
۲۷۳	تقسیم حروف الفبای فارسی از لحاظ مکان و ترکیب یا عدم ترکیب.....
۲۷۳	صنعت تقلیل در خط فارسی.....
۲۷۳	جعل در خطوط عربی.....
۲۷۴	افراد واهی و غیر حقیقی.....
۲۷۵	جعل معنوی از طرف کارکنان دولت.....
۲۷۵	تنظیم قراردادی که منافی منظور طرفین بوده باشد.....
۲۷۵	درج مطالب دروغ به عنوان حقیقت.....
۲۷۷	ساختن امضاء مجعول در جعل معنوی.....
۲۷۸	ساختن نوشته به صورت جعل معنوی.....
۲۷۸	جعل اسناد تجارتي و بانکی.....

۲۷۸.....	دفاتر تجاری.....
۲۷۸.....	سفته.....
۲۷۹.....	چک.....
۲۷۹.....	ظهرنویسی.....
۲۸۰.....	بررسی بر روی تصویر و فتوکپی اسناد و مدارک.....
۲۸۰.....	سوءاستفاده از فتوشاپ و اسکن در جعل اسناد و مدارک.....
۲۸۰.....	دلائل عدم استناد به تصویر مدارک.....
۲۸۱.....	موارد قابل بررسی در فتوکپی اسناد و مدارک.....
۲۸۲.....	موارد غیر قابل بررسی در فتوکپی اسناد و مدارک.....
۲۸۲.....	انواع ادوات تحریر.....
۲۸۳.....	آلات و ادوات تحریر.....
۲۸۴.....	فشار قلم.....
۲۸۴.....	سایه و تفاوت رنگ در آثار قلمی.....
۲۸۵.....	تلاش و کوشش در هم آهنگی ترسیم.....
۲۸۶.....	قابلیت و استعداد خطوط شرقی برای ارتکاب جعل.....
۲۸۶.....	سهل بودن آموزش خط فارسی نسبت به خط لاتین.....
۲۸۶.....	تحریر با دست چپ.....
۲۸۹.....	نوشتن با دست چپ.....
۲۸۹.....	چپ‌نویسی تصادفی و اتفاقی.....
۲۸۹.....	بی‌ترتیبی محورها.....
۲۹۰.....	فقدان لرزش و حرکت.....
۲۹۰.....	بی‌ترتیبی.....
۲۹۰.....	جعل در خطوط تایپی و رایانه‌ای.....
۲۹۲.....	جعل در مکاتبات اداری.....
۲۹۳.....	قلب حقیقت در اسناد و نوشته‌ها.....
۲۹۵.....	چپ‌نویسی اختیاری یا طبیعی.....
۲۹۵.....	خط در آئینه.....
۲۹۶.....	نسبت ارتفاع.....
۲۹۶.....	نسبت طول حروف.....
۲۹۶.....	خواندن کاغذ و نامه‌های سوخته شده.....
۲۹۷.....	قانون توالی حرکات ترسیمی در امضاء.....

۲۹۸.....	اوصاف کلی بر شیوه نگارشی.....
۲۹۸.....	خصوصیات فرعی امضاها.....
۲۹۹.....	تجزیه اختلافات در رسم الخط امضاها.....
۲۹۹.....	طریقه عکس برداری.....
۲۹۹.....	تغییر امضاء.....
۲۹۹.....	طرز گرفتن قلم و تاثیر آن در خط و امضاء.....
۳۰۱.....	منابع و مأخذ.....

www.ketab.ir

پیش گفتار

هر کس برای نوشتن قلم به دست گرفته باشد می داند که قلم ابزاری است بی اندازه ظریف و به کار بردن آن مستلزم هنر و مهارت خاص است ظرافت و سنگینی قلم را آن کس احساس می کند که گوهرشناس و مدرک باشد. از آنجا که بزه جعل از جمله جرائمی است که حاوی دیدگاه های متفاوت و پیچیدگی های غامض می باشد و در خصوص مصادیق، قلمرو و عناصر متشکله آن بین نظام های مختلف کیفری و حقوق دانان اختلاف نظر وجود دارد، از سویی در عصر حاضر جعل اسناد یکی از مسائل مهم حقوق کیفری می باشد به طوری که در روابط روزانه مردم اعم از روابط مالی و غیر مالی تعداد بیشماری اوراق و اسناد به انحاء مختلف مبادله می شود که براساس مناسبات سالم، مفاد و اصالت آنها بایستی اطمینان بخش بوده و اصالت داشته باشد، به منظور طی شدن روند عادی و مطلوب فعالیت های اقتصادی در عرصه های گوناگون، لازمست اسناد و مدارک مورد بحث، وسایل مطمئنی برای حفظ روابط داد و ستد اشخاص حقیقی و حقوقی بوده و اولین شرط استحکام آنها این است که عاری از تزویر و تقلب باشد. برای بیان روش کلی تنظیم این کتاب، ذکر نکات زیر لازم بنظر می رسد:

۱- جهات انتخاب موضوع

جای تردید نیست اسنادی که دستخوش جعل و تزویر قرار می گیرند طبعاً موجب اختلال در روابط اقتصادی جامعه و نیز موجب لطمه به منافع افراد جامعه بشری می گردد و در نتیجه همین آثار ضرر و زیان مادی و معنوی جعل است که مداخله قانون مجازات را ایجاب می نماید. توسعه روز افزون روابط تجاری، سیاسی و علمی بین افراد و اجتماعات، باعث تنظیم و تبادل اسناد توافقی شده و به همان نسبت با تغییر شرایط محیطی و اجتماعی، طمع ورزی، تدلیس، سودجویی، کسب منفعت بیشتر و اضرار به غیر؛ جعل و تزویر در مندرجات این اسناد، رو به ازدیاد و افزایش روز افزون می باشد.

به همین مناسبت امروزه تئوری کلی جعل اسناد، از مسائل مهم و مورد بحث حقوق کیفری جدید می‌باشد. هدف تئوری نوین این است که مطالب دروغ و خلاف حقیقت و مزوری را که کلاً یا بعضاً در اسناد و مدارک درج می‌شوند، مورد بحث قرار داده و دروغ‌های ساده و قابل اغماض را از تقلباتی که دارای جنبه جزائی بوده و مشمول قوانین کیفری می‌باشد، تفکیک نماید.

۲- هدف کلی از تهیه این اثر

اصولاً افرادی که می‌بادرت به جعل در اسناد و مدارک می‌ورزند، دو دسته هستند: عده‌ای از این افراد، اشخاصی هستند که با علم و آگاهی کامل نسبت به تبعات فعل خود، اعم از ایجاد ضرر مالی و معنوی به غیر و کسب منفعت مالی و عواقب قانونی و کیفری ناشی از عمل ارتكابی، عالمانه و عمدانه، اقدام به جعل در صور مختلف می‌نمایند. دسته دیگر افرادی هستند که به انگیزه مسائل و رویدادهای مختلف ایجاد شده در زندگی و یا حرفه شخصی، بی‌اطلاع و نا آگاه از جرم بودن فعل ارتكابی و تبعات جزایی آن، یا بعضاً انگیزه‌های شرافتمندانه، بدون قصد اضرار به غیر و یا کسب منفعت مادی، دست به الحاق، اضافه و یا تغییر در اسناد و مدارک، شبیه‌سازی مهر، امضاء و یا دستخط دیگری می‌زنند.

بر این اساس، قصد و هدف کلی از تدوین این اثر عبارت است از: الف- آگاه‌سازی اذهان عمومی نسبت به شگردها و روش‌های جاعلین، که علیرغم برخورد‌های قاطع مراجع قضایی و انتظامی با عمل خلاف و اعمال ناشایست آنان، همچنان با حيله‌گری و فریبکاری در کسب منافع مالی خود، از هیچگونه اجحاف، کلاهبرداری و تضییع حقوق مادی و معنوی دیگران، رویگردان نیستند. که بدیهی است این آگاه‌سازی و هوشیار شدن شهروندان در مواجهه با صور مختلف جعل، تأثیر بسزایی در کاهش جرائم جعل و کلاهبرداری و بالطبع کاهش پرونده‌ها، در مراجع قضایی در این مبحث را در پی خواهد داشت. ب- روشنگری و ارائه هشدارهای ضروری، به آن دسته از شهروندانی که با وجود عدم سوءنیت و صرفاً بنا به ضرورت و به منظور رفع مشکل اداری، تحصیلی، تجاری و یا کاری خود، ناآگاه نسبت به مصادیق بزه جعل و تبعات ناشی از دستکاری و تغییر در اسناد و مدارک رسمی، شبیه‌سازی امضاء، دستخط و یا امضاء افراد حقیقی و حقوقی در اسناد عادی، تجاری و یا مدنی اقدام به سندسازی و یا تقلید امضاء و شیوه نگارشی فرد دیگری می‌کنند پ- استفاده تخصصی کارکنان محترم دادگستری، کارشناسان، وکلاء و مشاورین قوه قضائیه، سردفتران اسناد رسمی و ثبت طلاق و ازدواج، از مباحث مختلف جعل و روش‌های کشف صور مختلف جعل.

۳- فصل‌های کتاب

این اثر که حاصل هفت سال تلاش مستمر می‌باشد، در دو بخش مجزا از منابع و مآخذ مختلف گردآوری شده و تدوین یافته است:

در بخش اول مبحث جعل، معنی و مفهوم کلی آن از جنبه‌های تاریخی، حقوقی، تطبیقی و قضایی مورد تجزیه و تحلیل قرار داده شده است.

در بخش دوم بایه‌ها و مبانی لازم که در روش‌های کشف جعل در عصر حاضر مورد نیاز است، اعم از مباحث خط، حروف، کاغذ، امضاء، آثار انگشت، جوهر و مرکب، فنون چاپ و تایپ، قلم، ویژگی‌های الفبایی فارسی، عربی و لاتین، اسناد و مدارک و شیوه‌ها و اسلوب نوشتاری، تکلیف و سرنوشت اسناد مجعول کشف شده و غیره تحت بررسی قرار گرفته است.

۴- شیوه تدوین

روشی که در این مختصر برای حل فروض و مسائل جزائی اتخاذ شده روش تجزیه و تحلیل با شناخت زیربنایی می‌باشد. یعنی ابتدا مواد قانون مورد مطالعه و تجزیه و تحلیل قرار گرفته، سپس اصول و قواعد حقوقی و نظریات علمی که منشأ پیدایش آنها بوده است، استخراج و بیان می‌گردد.

در هر مقوله این کتاب، به منظور روشن ساختن ذهن مخاطب، به موضوعات فرعی و حواشی آن توجه خاص شده است. کلیه فروع مورد بحث، به طریقی مطرح شده که خواننده برای مراجعه به مسأله مورد ابتلاء دچار اشکال نگردد. هر چند در تنظیم این کتاب ضمن بازنگری، تکمیل و به‌روزرسانی مطالب، از منابع مرتبط با موضوعات مطروحه اعم از کتب حقوقی، تحقیقی، جزوات، مقاله‌ها و مباحث مختلف با ذکر نویسندگان، مؤلف، گردآورنده و محقق (با ذکر جزییات و مشخصات هر مأخذ در پایان اثر) استفاده شده است؛ لیکن در عین حال در هیچیک از مباحث مطرح شده، به تقلید صرف اکتفا نگردیده، به‌طوری که شاید بتوان گفت چه از لحاظ تنظیم مطالب و چه فصل‌بندی و ترتیب موضوعات و بررسی مسائل مختلف و استنتاج اصول، از رویه‌ها و تشریح و تحلیل مسائل و همچنین کثرت فروع مورد بحث، جمع‌بندی و غالباً ابتکاراتی بکار رفته که در هیچیک از منابع مشابه موضوعی دیده نمی‌شود.